

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Πατριδογνωσία

Αννα Γριμάνη

15 Απριλίου 2012

Η ελληνικότητα είναι αίσθημα ή συνείδηση;

Είναι προπάντων αίσθημα. Είμαστε ερωτευμένοι με τον τόπο μας, είμαστε παθιασμένοι με την ιστορία μας, και αισθανόμαστε, λόγω της γλώσσας, "έθνος ανάδελφον".

Πώς φτάνει σ' εσάς η κρίση της Ελλάδας;

Κυρίως από τα σχόλια και τις ερωτήσεις των συναδέλφων και φίλων στο εξωτερικό. Εκφράζουν ενδιαφέρον, ανησυχία, θλίψη και συμπάθεια.

Ποιος φταίει;

Όσον αφορά τις δικές μας ευθύνες, το πρόβλημα είναι δομικό, αγγίζει όλους τους χώρους. Ο Έλληνας ξόδευε περισσότερο απ'όσο μπορούσε είτε για να χαρεί είτε για να δειχτεί. Η συνείδηση κοινωνικής ευθύνης ήταν σχεδόν ανύπαρκτη. Ο Βέλγος αποταμιεύει πρώτα και μετά ξοδεύει, ντρέπεται μάλιστα να δείξει ότι ξοδεύει, και έχει συνειδησιακά αποδεχτεί ότι σημαντικό μέρος των εισοδημάτων του συνεισφέρει, μέσω της φορολογίας, στη σταθερότητα ενός κοινωνικού κράτους.

Πώς φαντάζεστε τον Έλληνα της εποχής μετά την κρίση;

Οι νέες γενιές χρειάζεται να σπάσουν τα γρανάζια και τα στεγανά και να γεννήσουν ελπίδες. Οι μυριάδες προσπάθειες για δημιουργικότητα, αποτελεσματικότητα, συλλογική πρόοδο, κοινωνική δικαιοσύνη, συνυπευθυνότητα πρέπει να χτυπήσουν ανελέητα γραφειοκρατία, νεποτισμό, αναξιοκρατία, κοινωνικά ανεύθυνο ατομικισμό, ημιμάθεια, και κομπορρημοσύνη.

Τι πιο μικρό ελληνικό αγάπησα.

Τη θάλασσα τη λουσμένη στο φώς, την απατηλή, που μας δίνει την ψευδαίσθηση πως μεταφέρει τη δόξα και την ιστορία μας σ'όλη την οικουμένη.

Η υπέροχη εκδοχή των Ελλήνων.

Σκληρή δουλειά, αγάπη για τη ζωή, και πολύ χιούμορ. Με τα τρία αυτά μαζί, μέσα σε κοινωνικές δομές ενός συγκροτημένου κράτους, μπορούμε να κάνουμε θαύματα. Ο συνδυασμός των τριών μπορεί να μας κάνει "ανταγωνιστικούς".

Ο,τι με απογοητεύει.

Αναρωτιέμαι αν η βία είναι στο αίμα μας. Επιθετικός τρόπος οδήγησης, αυταρχισμός του γραφειοκράτη υπαλλήλου, δημόσιες αλληλοκατηγορίες ακόμη και μεταξύ επισκόπων για το τίποτα, ετσιθελισμός του δημοσιογράφου που έχει την εκπομπή για να λέει τη γνώμη του και όχι για να μαθαίνουμε αυτή των καλεσμένων του, είναι φαινόμενα με τον ίδιο παρανομαστή. Με την ίδια συμβολική βία, διανοούμενοι μας βαυκάλιζαν επί χρόνια ότι εμείς οι "Ελληνορθόδοξοι" αγαπάμε το πρόσωπο και την κοινότητα, ενώ "αυτοί", οι Ευρωπαίοι Δυτικοί, χάνονται μέσα στον απάνθρωπο ατομικισμό τους.

Με ποια ταυτότητα οι Έλληνες περιέρχονται τον σύγχρονο κόσμο;

Δεν υπάρχει μια ταυτότητα, αλλά πολλές, ενίοτε και αντιφατικές. Είμαστε ένα κράμα πολιτιστικών επιδράσεων μέσα από τα διάφορα κύματα της ιστορίας και των λαών με τους οποίους γειτονέψαμε ή συζητήσαμε. Από τους Ολυμπιακούς Αγώνες του 2004 μέχρι τα αυτογκόλ ελλήνων πολιτικών στη διεθνή σκηνή, νομίζω ότι ο σύγχρονος κόσμος τα έχει σχετικώς χαμένα μαζί μας.

Παράγει πολιτισμό ο σημερινός Έλληνας ή είναι προσκολλημένος σε μια ρητορική ελληνικότητα;

Δεν έχω επαρκή ενημέρωση για να έχω εμπειριστατωμένη άποψη σ' αυτό το θέμα. Το μόνο που μπορώ να πω είναι ότι στο βαθμό που κάθε λαός παράγει συνεχώς πολιτισμό, με την ευρεία έννοια του όρου, και ο σημερινός Έλληνας παράγει πολιτισμό και μάλιστα πολιτισμό που εξάγεται. Αποτελεί αυτό πολιτισμό που επηρεάζει άλλους λαούς, δηλαδή τον τρόπο σκέψης τους και έκφρασης των αισθημάτων τους; Δεν το γνωρίζω.

Η αδιαπραγμάτευτη ελληνική αλήθεια μου.

Αισθάνομαι μέσα μου Έλληνας, Βέλγος, αλλά και πολίτης του κόσμου. Τίποτα απ' αυτά δεν διαπραγματεύομαι. Την αλήθεια την αφήνω στους ειδικούς.

Η Οδός των Ελλήνων στον παγκόσμιο χάρτη - ορίστε την.

Ταπεινή, αλλά και μη καταφρονημένη. Αρκεί να αντιληφθούμε ότι είμαστε σήμερα ένα μικρό και ολιγάριθμο κράτος που δεν έχει ούτε περισσότερα ούτε λιγότερα δικαιώματα και υποχρεώσεις από τα υπόλοιπα 192 της υφηλίου. Οι περγαμηνές του παρελθόντος είναι μια πρώτη carte visite, τίποτα παραπάνω. Είναι ήδη κάτι.

Ο Βασίλης Σαρόγλου είναι καθηγητής ψυχολογίας, με ειδίκευση στην κοινωνική ψυχολογία της θρησκείας, στο Πανεπιστήμιο της Λουβαίν (Βέλγιο). Είναι αντιπρόεδρος της Διεθνούς Ακαδημίας Θρησκευτικών Επιστημών (AISR) και πρόεδρος της Διεθνούς Ενώσεως Ψυχολογίας της Θρησκείας (IAPR).